

Brusel 12. července 2022
(OR. en)

11073/22

AGRI 320
AGRIFIN 67
AGRIORG 68

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Rada
Předmět:	Situace na trhu, zejména po invazi na Ukrajinu

S ohledem na rozpravu ministrů na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov konajícím se dne 18. července 2022 naleznou delegace v příloze shrnutí situace na hlavních zemědělských trzích EU, zejména po invazi na Ukrajinu.

Předsednictví navrhuje, aby se výměna názorů zaměřila na následující dvě otázky s cílem přezkoumat současnou situaci a vyhodnotit další kroky:

1. Jak členské státy s ohledem na krizi na Ukrajině vnímají vyhlídky letošní sklizně z hlediska stabilizace dodávek obilovin, aby se uspokojila poptávka v rámci EU i ve světě?
2. Jaké zkušenosti mají členské státy s přípravou na provádění mimořádné podpory na přizpůsobení pro producenty v zemědělských odvětvích nebo jiných opatření, která byla nebo mají být přijata? Jaká další opatření by členské státy navrhovaly?

Situace na trhu se zemědělskými produkty

Úvod

1. V souvislosti s válkou na Ukrajině je v současné době hospodářská situace v odvětví zemědělství velmi obtížná.
2. Probíhající blokáda černomořských přístavů ze strany Ruska způsobila nedostatek vývozu základních obilovin z Ukrajiny. Ceny na trhu dosáhly rekordně vysokých hodnot, ačkoli v posledních týdnech došlo k určitému uvolnění. Výrobci krmných směsí i navazující zpracovatelé poptávají suroviny, které je obtížné získat z důvodu omezené nabídky a vysokých cen. Agrese Ruska na Ukrajině má rovněž významný dopad na trhy s energií a zemědělskými vstupy. Rusko je významným vývozcem ropy a zemního plynu. Obecně platí, že zemědělství a jeho globální dodavatelské řetězce jsou na fosilních palivech (ropa a zemní plyn) závislé.
3. Vysoké ceny vstupů mají zásadní dopad na zemědělskou produkci a navazující výrobní odvětví. V tomto ohledu jsou nejvíce zasažena energeticky nejnáročnější odvětví. S ekonomickými problémy v důsledku rostoucích cen vstupů se rovněž potýkají další odvětví zemědělské produkce, zejména odvětví s vyšší přidanou hodnotou. Neočekává se, že by se situace v krátkodobém horizontu zlepšila. Pokud by tyto trendy přetrvávaly, situace by mohla být z hlediska potravinového zabezpečení skutečně problematická, ale díky odolnosti potravinových dodavatelských řetězců EU nejsou potravinové zabezpečení ani dodávky potravin v EU v současné době ohroženy. Na podporu vývozu komodit z Ukrajiny byly zřízeny koridory solidarity EU a příslušné platformy pro vyhledávání partnerů.

Situace v hlavních odvětvích

4. Pokud jde o specifické zemědělské trhy EU, suché a horké počasí vyvinulo na některé plodiny na orné půdě značný tlak. Podle současných odhadů bude produkce **obilovin** o 2,5 % nižší než v roce 2021. Očekává se, že výnosy slunečnic budou obzvláště dobré, což povede k ročnímu nárůstu produkce o 6,9 % a k dosažení nové rekordní hodnoty 11 milionů tun. Očekává se, že produkce cukru klesne ročně o 5 %, ale zůstane na úrovni pětiletého průměru a jeho zásoby jsou dostatečné. Odhaduje se, že využívání plodin na orné půdě pro výrobu biopaliv zůstane stabilní, neboť oživení poptávky po palivech po pandemii bylo potlačeno vysokými cenami.
5. Plochy **olejnin** v EU pro sklizeň v období 2022/2023 se podstatně zvýšily (meziročně o 7,5 %) v důsledku vysokých cen a dočasné odchylky umožňující výsev plodin na půdě ležící ladem. Nejvíce se zvýšila zejména výsadba slunečnice kvůli jejím nízkým požadavkům na vodu a hnojení. Produkce olejnin v EU se odhaduje na 32,1 milionu tun (nárůst o 7,8 % oproti pětiletému průměru), a to včetně rekordních 11,1 milionu tun slunečnicových semen, což umožňuje kompenzovat výpadky dodávek z Ukrajiny.
6. Očekává se, že hospodářský rok 2022/2023 pro **cukr** v EU bude zahájen počátečními zásobami ve výši 1,9 milionu tun (nárůst o 58 % od posledního roku). Produkce se odhaduje na 15,8 milionu tun, což odpovídá pětiletému průměru, přičemž spotřeba by měla zůstat stabilní.
7. 11% nárůst produkce **olivového oleje** v EU v období 2021/2022 byl podpořen vyšším obsahem oleje v olivách. Nadprůměrné produkční ceny olivového oleje v EU v důsledku trvale vysokých vstupních a přepravních nákladů a vysokých cen jiných olejů a tuků pravděpodobně přetrvají. Očekává se, že ve srovnání s loňskou rekordní úrovní vývoz z EU klesne, zatímco v případě spotřeby EU se očekává určité oživení. Konečný stav zásob by mohl být nižší, než se očekávalo, a produkce EU v období 2022/2023 bude pravděpodobně podprůměrná.

8. Navzdory poklesu produkce a dovozu **vína** v EU v období 2021/2022 se očekává, že spotřeba vzroste o 5 % na 23 l na obyvatele v důsledku nižšího vývozu a nižšího využití vinifikované produkce pro „jiné účely“ (destilace, ocet, brandy). Spotřebitelé při nákupu věnují stále větší pozornost původu vína a dále chuti a značce.
9. Spotřeba **čerstvých broskví a nektarinek** v EU na obyvatele by se měla v roce 2022 navzdory nižší kupní síle zvýšit na 6,1 kg (což je stále pod dlouhodobým průměrem). K tomuto zvýšení by mohlo dojít díky vyšší produkci, příznivému počasí a návratu cestovního ruchu.
10. Po velmi dobré sezóně v roce 2021 s vysokou produkcí, dobrou spotřebou, vysokou kvalitou a nízkými zásobami se očekává, že produkce **rajčat** v EU klesne v roce 2022 o 9 % na 16,5 milionu tun. Produkce určená ke zpracování by měla podle prognóz meziročně klesnout o 14 % a produkce určená ke spotřebě v čerstvém stavu o 3 %. Nižší produkce je způsobena suchem, nižší očekávanou poptávkou, přechodem na alternativní, výnosnější plodiny a nižší výsadbou ve sklenících z důvodu velmi vysokých nákladů na energii.
11. Ceny **mléka a mléčných** výrobků v EU jsou na rekordní úrovni. Zatímco ceny sušeného odtučněného mléka a sušeného plnotučného mléka v EU zůstávají relativně stabilní (ale vysoké) a ceny syrovátky vykazují určitý pokles, ostatní ceny nadále rostou. Tento vývoj podporuje ceny syrového mléka v EU na rekordní úrovni. Navzdory tomu zůstávají marže zemědělských podniků z důvodu vysokých vstupních nákladů nízké. Vzhledem k suchému a teplému počasí během jara, které ovlivnilo kvalitu a dostupnost trávy a další složky krmiva, by mohl být vývoj doживosti v EU nižší, než se očekávalo na začátku roku 2022 (0,4 %), což je ovlivněno také sníženou spotřebou krmiv v důsledku vysokých nákladů na krmiva. V kombinaci s menším stádem dojnic (-1 %) se proto očekává, že dodávky mléka v EU v roce 2022 klesnou o 0,6 %. Nižší kvalita trávy a nižší spotřeba krmiv z důvodu jejich dostupnosti a nákladů pravděpodobně sníží i obsah mléčného tuku a bílkovin, čímž se ještě více sníží dostupnost mléčné sušiny pro zpracování. Výroba sýra a smetany v EU by mohla nadále růst a snížit dostupnost mléčného tuku pro výrobu másla a sušeného plnotučného mléka. Očekává se růst vývozu sýrů a také domácí spotřeba mléčných výrobků by mohla v roce 2022 mírně vzrůst (0,3 %), za předpokladu trvalého oživení maloobchodního prodeje a stravovacích služeb, jakož i omezeného přenosu vysokých cen výrobců v řetězci na spotřebitele.

12. Pokud jde o **maso**, očekává se, že produkce hovězího masa v EU se v roce 2022 sníží o 0,5 %, a to zejména v důsledku strukturálních změn v odvětví hovězího masa a mléka a mléčných výrobků, a to navzdory vysokým cenám. Vývoz z EU by se měl zvýšit, a to především vývoz na stávající trhy s vysokou hodnotou, je však omezen rekordně vysokými domácími cenami. Dovoz do EU roste v důsledku brazilských dodávek. Rostoucí obavy o životní prostředí, snížené vývozní možnosti, trvale vysoké vstupní náklady a africký mor prasat (AMP) budou mít pravděpodobně za následek neutralizaci účinku pobídky plynoucí z vysokých cen vepřového masa a povedou ke snížení produkce. Poté, co EU zajišťovala dodávky do Číny během dvou let akutní krize AMP, se nyní první vývozní destinací EU opět stává Spojené království. Produkce drůbeže v EU by se měla v roce 2022 stabilizovat. Cena brojlerů v EU je dostatečně vysoká, aby kompenzovala vysoké vstupní náklady, a mimo jiné se nadále šíří vysoce patogenní influenza ptáků. Obchod se Spojeným královstvím se vrací na úroveň před brexitem, ale EU ztrácí podíl na některých vývozních trzích. Očekává se, že dovoz se částečně zotaví na úroveň let 2016–2019, ačkoli obchodní toky s Ukrajinou přinášejí určitou nejistotu ohledně možného růstového trendu. Navzdory historicky nízkému počtu stád ovcí a koz v EU se očekává, že počet zvířat poslaných na porážku se v roce 2022 stabilizuje. Obchod by se měl obnovit, ale stále na relativně nízké úrovni, což povede k přetrvávajícím vysokým domácím cenám.

Závěr

13. Ruská invaze na Ukrajinu výrazně narušila celosvětové zemědělské trhy a zemědělský trh EU a způsobila globální nedostatek potravin v období oživení po pandemii COVID-19, které již bylo poznamenáno inflačními tlaky v oblasti energií, surovin, hnojiv a nákladní dopravy. Světové ceny zemědělských produktů vzrostly od začátku invaze o 30 %, i když v posledních týdnech bylo pozorováno určité uvolnění. Povětrnostní podmínky v EU, zejména dlouhotrvající období sucha, které postihlo několik regionů, vytvářejí další problémy pro novou sklizeň, která by podle očekávání měla být nižší, než se původně předpokládalo.

14. Přestože je EU v oblasti potravin z velké části soběstačná, má obrovský přebytek obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty a lze opět očekávat, že jednotný trh EU opět prokáže svou schopnost absorbovat otřesy, rostou obavy ohledně cenové dostupnosti v důsledku vysokých cen a inflačních tlaků. Objemová spotřeba potravin se může jevit jako nezměněná, ale očekává se snížení hodnotové spotřeby, protože někteří spotřebitelé a zpracovatelé potravin se mohou přesunout od produktů s vyšší hodnotou k levnějším.
-